

Zaključki strokovnega srečanja

»Spodbujeni s pandemijo v digitalno preobrazbo zdravstva«

4. in 5. novembra 2021

Uvod

Slovensko društvo za medicinsko informatiko je 4. in 5. novembra 2021 v Termah Zreče organiziralo strokovno srečanje, ki se ga je udeležilo več kot 100 predstavnikov zdravstvenih delavcev, managementa v zdravstvu, nacionalnih institucij, informatikov pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, predstavnikov raziskovalnih in izobraževalnih ustanov ter industrije.

Program je obsegal 40 predstavitev o elektronskih zdravstvenih zapisih, digitalizaciji procesov, digitalnih inovacijah v zdravstvu, nacionalnih rešitvah, zdravju na daljavo, umetni inteligenci in informatiki v zdravstveni negi. Organizirana je bila tudi okrogla miza o spodbujanju uporabe informacijskih rešitev v zdravstvu.

Na podlagi vsebine predstavitev in razprav na srečanju, smo v društvu oblikovali naslednje zaključke strokovnega srečanja.

Nacionalna strategija

Ministrstvo za zdravje koordinira pripravo strategije digitalizacije zdravstva za obdobje 2022 - 2027. Pri tem sodelujejo različni deležniki: MZ, NIJZ, Gospodarska zbornica, izvajalci zdravstvene dejavnosti, programske hiše, ...

Strategija mora biti podlaga za odločno digitalno preobrazbo zdravstva, ki bo pomagala:

- izboljšati dostopnost zdravstvenih storitev,
- višati kakovost zdravstvenih storitev in uspešnost zdravljenja,
- izboljšati pripravljenost zdravstva na prihodnje nenadne spremembe in staranje prebivalstva,
- povečati učinkovitost poslovanja.

Cilj digitalne preobrazbe mora biti vzpostavitev trajnostnega digitalnega ekosistema v zdravstvu, ki bo omogočal uporabo najboljših informacijskih rešitev za posamezna področja, interoperabilnost rešitev, enotne naborne in celovite izmenjave podatkov, zbiranje podatkov na nacionalni ravni, spodbujanje inovacij, neprestano krepitev digitalnih kompetenc načrtovalcev, upravljavcev in uporabnikov informacijskih rešitev ter zadostne finančne vire za kakovostno upravljanje in nadaljnji razvoj informacijskih sistemov.

SDMI, kot eden izmed pomembnih deležnikov v zdravstveni informatiki v Sloveniji, predlaga uvrstitev predstavnikov SDMI (medicinska informatika) in SIZN (informatika v zdravstveni negi) v skupino za pripravo strategije pri MZ. Predlaga tudi vključitev ključnih deležnikov s področja znanosti in raziskovanja na področju zdravstva npr. iz MIZŠ ali akademskih krogov, ki še niso vključeni.

Sistemske spremembe in spremembe v procesih

Za uspešno digitalno preobrazbo so potrebne pravočasne sistemske spremembe, kot so prilagoditev zakonodaje, nacionalne strokovne smernice in standardi, zagotovljeni viri za delovanje informacijskih rešitev idr. Ministrstvo za zdravje naj vključi tudi potrebne naloge za pravočasno zagotovitev sistemskih sprememb, ki bodo omogočile vzpostavitev in uporabo novih digitalnih rešitev.

Digitalne rešitve (npr. rešitve za zdravje na daljavo) spreminjajo obstoječe procese in omogočajo vzpostavitev novih. Izvajalci zdravstvenih storitev naj pravočasno prilagodijo procese in organizacijo dela za uporabo novih rešitev.

Zdravje na daljavo

Informacijske rešitve, ki podpirajo zdravje na daljavo, kažejo izreden potencial za višjo kakovost, učinkovitost in uspešnost zdravstvene obravnave pacientov. Rešitve omogočajo učinkovito komunikacijo med pacientom in zdravstvenim delavcem ter zdravstvenih delavcev med seboj. Omogočajo tudi učinkovito oddaljeno spremljanje zdravstvenega stanja pacienta v domačem okolju.

Zdravje na daljavo mora postati uveljavljen način dela v zdravstvu. Predlagamo, da Ministrstvo za zdravje v sodelovanju z zdravstveno stroko čim prej pripravi in sproti nadgrajuje nacionalne smernice, s katerimi opredeli:

- prioriteta področja uvajanja,
- kriterije za vključevanje pacientov,
- zahteve glede funkcionalnosti, varnosti in interoperabilnosti informacijskih rešitev,
- programe usposabljanja zdravstvenih delavcev in pacientov in
- druge potrebne vsebine za učinkovito uvajanje in pravično uporabo rešitev.

Predlagamo, da Ministrstvo za zdravje skupaj z ZZS zagotovi finančne vire za delovanje in uporabo informacijskih rešitev.

Umetna inteligenca

Na trgu je vse več informacijskih orodij, ki so razvite s pomočjo strojnega učenja in omogočajo hitrejšo klinično postopke ter kakovostnejšo obravnavo pacientov.

Izvajalcem zdravstvene dejavnosti priporočamo uporabo tovrstnih orodij.

Optimizacija poročanja podatkov

Poročanje podatkov nacionalnim institucijam je podlaga za kakovostno upravljanje zdravstvenega sistema, izboljševanje kakovosti zdravstvenih storitev in učinkov zdravljenja, obvladovanje izdatkov idr. Neoptimalno poročanje po nepotrebnem obremenjuje zdravstvene delavce.

Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z NIJZ in ZZS čim prej odpravi večkratno poročanje istovrstnih in neaktualnih podatkov in zelo preišljeno uvaja poročanje novih podatkov.

Razvijalci informacijskih rešitev naj vgrajujejo funkcionalnosti za zagotavljanje podatkov s čim manj bremena za zdravstvene delavce npr. z uporabo QR kod, brezstičnih tehnologij, uporabo zaslonov na dotik, samodejnim prenosom podatkov med različnimi rešitvami ipd.

Elektronski zdravstveni zapisi

Razvijalci v sodelovanju z zdravstvenimi delavci neprestano nadgrajujejo funkcionalnosti zdravstvenih aplikacij, da sledeč strokovnim smernicam podpirajo specifične klinične postopke v posameznih zdravstvenih dejavnostih oz. specialnostih v zdravstvu.

Izvajalcem zdravstvene dejavnosti priporočamo, da izkoristijo nove funkcionalnosti informacijskih rešitev, s katerimi bodo lahko zagotovili višjo kakovost zdravstvenih storitev.

Brezpapirno poslovanje in varna hramba elektronskih dokumentov

Z digitalizacijo zdravstvene dokumentacije se pohitrijo postopki, izboljša varnost in dostopnost podatkov in dokumentov ter zmanjšajo stroški za hrambo dokumentacije.

Izvajalcem zdravstvene dejavnosti priporočamo, da v čim večji meri preidejo na brezpapirno poslovanje in uvedejo varno elektronsko hrambo zdravstvene in druge dokumentacije.

Podpora za delo na terenu

Sodobne informacijske rešitve podpirajo delo zdravstvenih delavcev (npr. patronažnih sester) na terenu.

Izvajalcem zdravstvene dejavnosti priporočamo uporabo informacijskih rešitev, ki podpirajo delo zdravstvenih delavcev na terenu, saj rešitve pomagajo pri doseganju učinkovitosti in kakovosti postopkov.

Nacionalne rešitve

Podpiramo razvoj nacionalnih rešitev, ki zagotavljajo infrastrukturo za varno elektronsko poslovanje, omogočajo varno izmenjavo podatkov in dokumentov med izvajalci zdravstvene dejavnosti, omogočajo varen dostop pacientov do lastnih podatkov in uresničevanje pacientovih pravic.

Ministrstvo za zdravje, NIJZ in ZZZS naj nadaljnji razvoj rešitev usmerijo v

- optimizacijo poročanja podatkov nacionalnim institucijam,
- nadomeščanje papirnih listin z elektronskimi,
- krepitev deleža podatkov, ki se izmenjujejo v strukturirani elektronski obliki,
- uvajanje mehanizmov za doseganje dosledne uporabe nacionalnih rešitev pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti in
- zagotavljanje povratnih informacij izvajalcem zdravstvene dejavnosti o uspešnosti poročanja podatkov, kjer to še ni vpeljavano.

Inovacije v zdravstvu

Zelo podpiramo inovacije v zdravstvu, ki so rezultat slovenskih zagonskih podjetij. Predlagamo, da Ministrstvo za zdravje vzpostavi proces vrednotenja in uvajanja rešitev, ki prinašajo utemeljene pridobitve.

Varovanje podatkov v informacijskih sistemih pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti

Kot kaže praksa, se izvajalci zdravstvene dejavnosti premalo zavedajo pomena informacijske varnosti. Glede na vse več podatkov in dokumentov v elektronski obliki je ustrezno obvladovanje informacijske varnosti vse bolj pomembno za zaščito osebnih podatkov in nemoteno delovanje informacijskih sistemov.

Pozivamo vodstva izvajalcev zdravstvene dejavnosti, da zagotovijo zadostne vire za tehnične in organizacijske ukrepe varovanja informacijskih sistemov in podatkov.

Informatika v zdravstveni negi

V okviru strokovnega srečanja je potekalo tudi srečanje sekcije Informatika v zdravstveni negi (SIZN) z obširnim programom predstavitev, iz katerih je razvidno, da informatika v zdravstveni negi postaja vse bolj viden element informatike v zdravstvu.

V predstavitvah so bile obravnavane tematike prepočasne digitalizacije zdravstva, uporabe mobilnih resnih iger za učenje/poučevanje na področju zdravstvene nege, informacijske varnosti in uporabe IKT v zdravstveni negi ter uporabe IKT za izboljšanje kakovosti življenja starejših občanov.

Številni udeleženci so predstavili prototipe informacijskih rešitev in odločitvenih modelov, razvitih v okviru zaključnih del na dodiplomskem in podiplomskem študiju zdravstvene nege.

Iz predavanj in razprav v sekciji je zaznati, da je mnenje medicinskih sester pri digitalizaciji zdravstva premalo upoštevano. Posledično se to kaže tudi pri informatizaciji zdravstvene nege.

Ministrstvu za zdravje predlagamo, da pri pripravi strategije digitalizacije zdravstva in načrtovanju investicij upošteva tudi potrebe v zdravstveni negi.

Ljubljana, 12. 11. 2021

Predsednik SDMI

Tomaž Marčun